

Den digitala utvecklingen i din vardag

Tomas Lagerhed och Ulla Persson

2024-10-21

Den digitala utvecklingen i din vardag

- Så här började det...
- Telefonens historia
- När TV:n kom in i våra hem
- Bilen förr och nu
- Den praktiska vardagen
- Från postgiro till mobilt BankID
- Pappersböckerna som blev digitala
- Musik på nätet
- Filmens utveckling
- Hur har den digitala utvecklingen påverkat oss?
- Vad är digital kompetens?
- Hur digitala är vi äldre i Sverige?
- Fördelar och nackdelar med digitalisering

Det bästa ur arkivet

Datorn

[Se klippet från SVT:s arkiv](#)

Telefonens historia

Telefonen i hemmet

När vi kunde ringa på distans

Den släp- eller bärbara telefonen

Från bärbar telefon till smart mobil

När TV:n kom in i våra hem

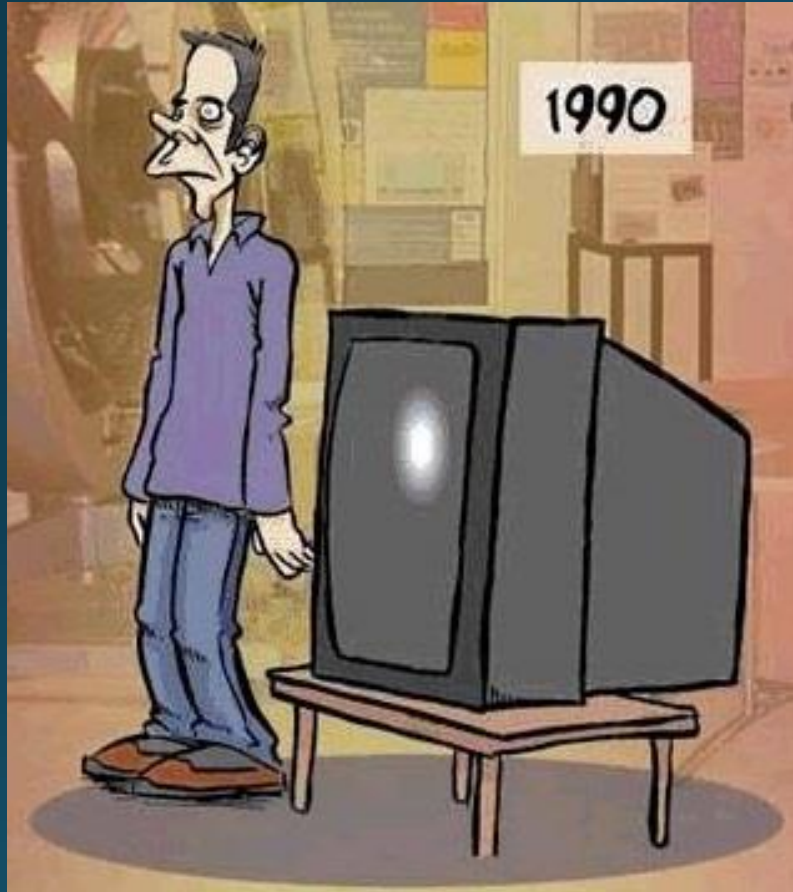

När TV:n kom in i våra hem

[Se Youtube-klippet](#)

Från tjock-TV till platt-TV

Den smarta TV:n med oändliga möjligheter

Tunna blå linjen

SVT Play Drama 2021–nu

Dina appar

A screenshot of a smart TV interface. The main content is a large card for the TV series 'Tunna blå linjen' (The Thin Blue Line), featuring a woman's face against a fiery background. Below this are five smaller content cards: 'TUNNA BLÅ LINJEN', 'SUPERMISSET', a car on a dirt road with a '21:01' timer, 'FÖRSTA DEJTEN Sverige', and 'Spader, Madame!'. At the bottom, there is a section titled 'Dina appar' (Your apps) with a row of streaming service icons: a purple play button, Netflix, YouTube, Disney+, Viaplay, SVT, Channel 4, HBO Max, and Prime Video.

Bilen förr och nu

Bilen förr och nu

[Se reklamfilmen](#)

Bilens utveckling

Nu är det elbilen som gäller

Åkeholm.

Lev. för Eder räkn. och riktnr från Karlskrona	Order genom 101	Exp. ordnr nr 14418	Lev. med avh.	Att betalas på kontant
Day		ögris	Kroner	Kroner
1951 9/5	1 säck A -Cement E-Cement		Kroner 4:25	
		3.60	Angi 0.65	0.65
			<u>på konto</u>	<u>3:60</u>

400

342100

20

360

KALLEVIK
28.7.
55

Anmärkning, ej sålunda från B Köper eller annan mottagande. Heltos utan ersättning. Efter fullständig kontroll kan inte återkrävas.

1951

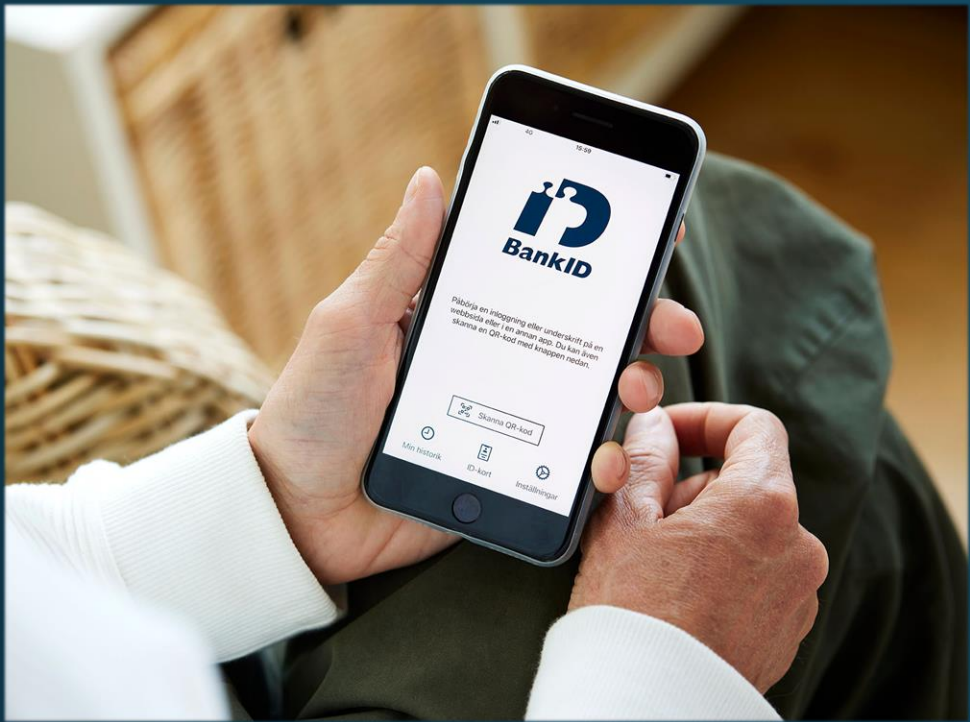
Från postgiro till mobilt BankID

Från postgiro till mobilt BankID

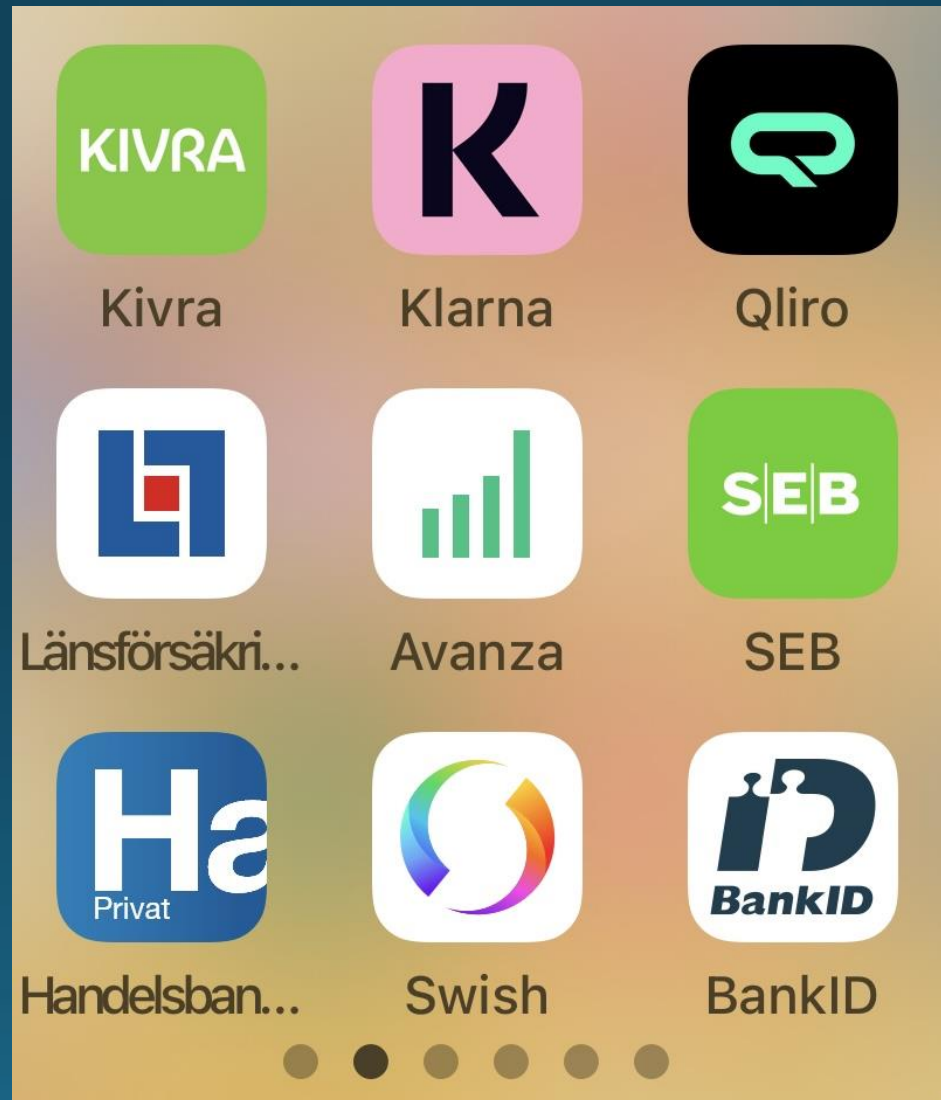

Från postgiro till mobilt BankID

Från postgiro till mobilt BankID

Från postgiro till mobilt BankID

Papperskalendern

- Tung och otymplig
- Inte alltid tillgänglig
- Tidsödande att lägga in nytt och uppdatera
- Lätt att skriva fel
- Besvärligt att sudda ut
- En användare
- Innehållet växte efterhand
- Oftast bara ett år i taget
- Inga påminnelser
- Kontaktuppgifter snabbt inaktuella

Digitala kalendern

- Finns i mobilen, surfplattan och datorn
- Uppdateras snabbt och enkelt
- Kopplingar till platsangivelser
- En kalenderhändelse flyttas lätt i tiden
- Lätt sökbart
- Kalendern kan delas i familjen
- Flera kalendrar möjliga, t ex privat, jobb, familj
- I princip obegränsat utrymme
- Sträcker sig ett antal år framåt och bakåt
- Automatiska påminnelser
- Återkommande händelser
- Inbjudningar via kalendern till möten

Från Bra böckers lexikon....

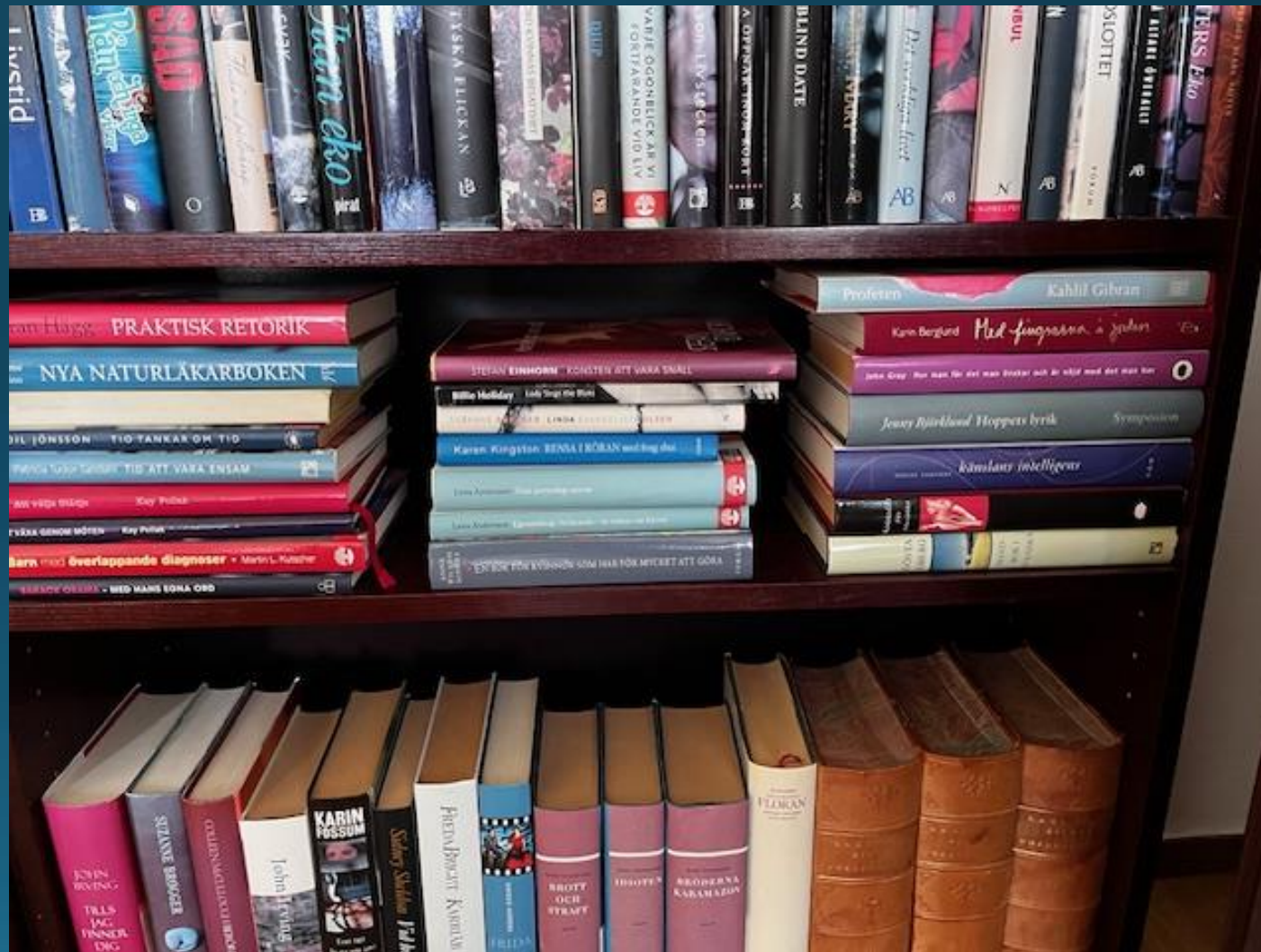
Artificiell intelligens – AI

Från Bra böckers lexikon till AI

Många av oss använder dagligen AI utan att tänka på det, t ex när vi använder sökmotorer, översättningstjänster, karttjänster, spamfilter, digitala assistenter som t ex Siri och olika kundtjänstchattar.

Från pappersböcker till ljudböcker

Från pappersböcker till ljudböcker

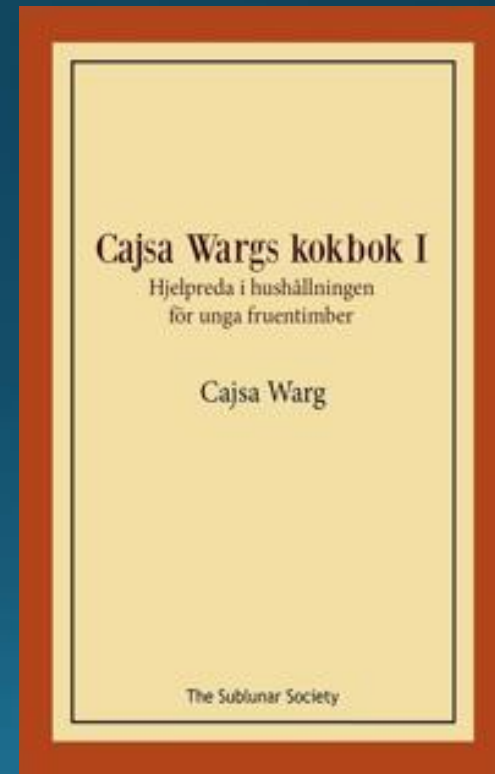
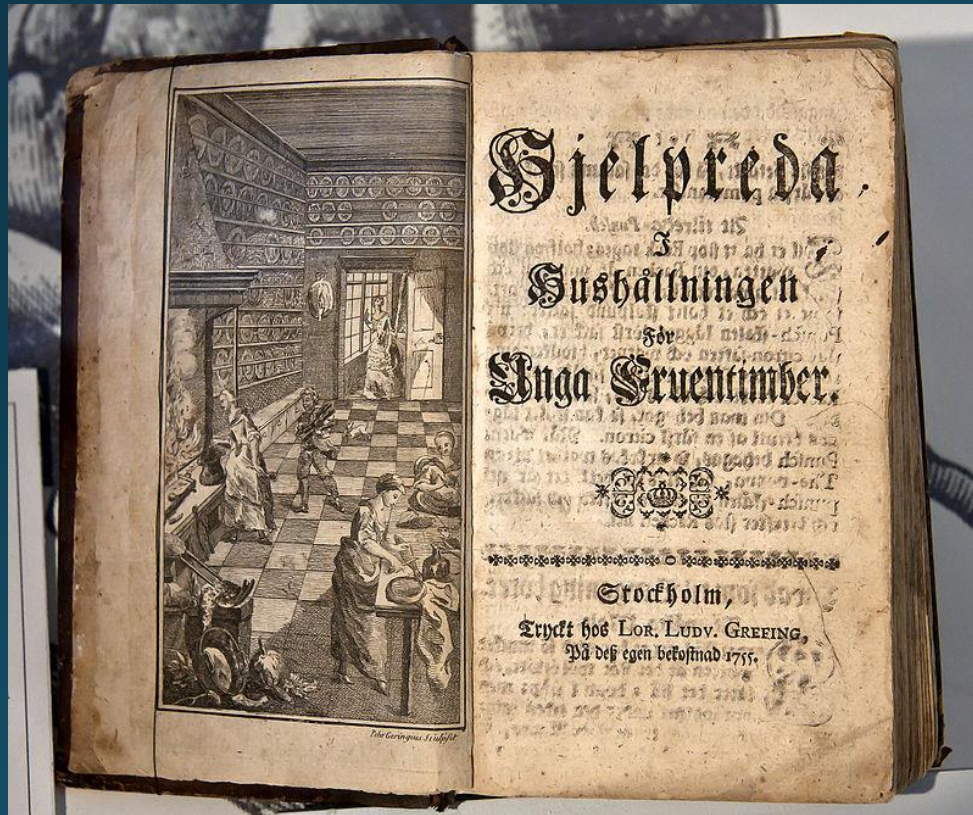

Från pappersböcker till ljudböcker

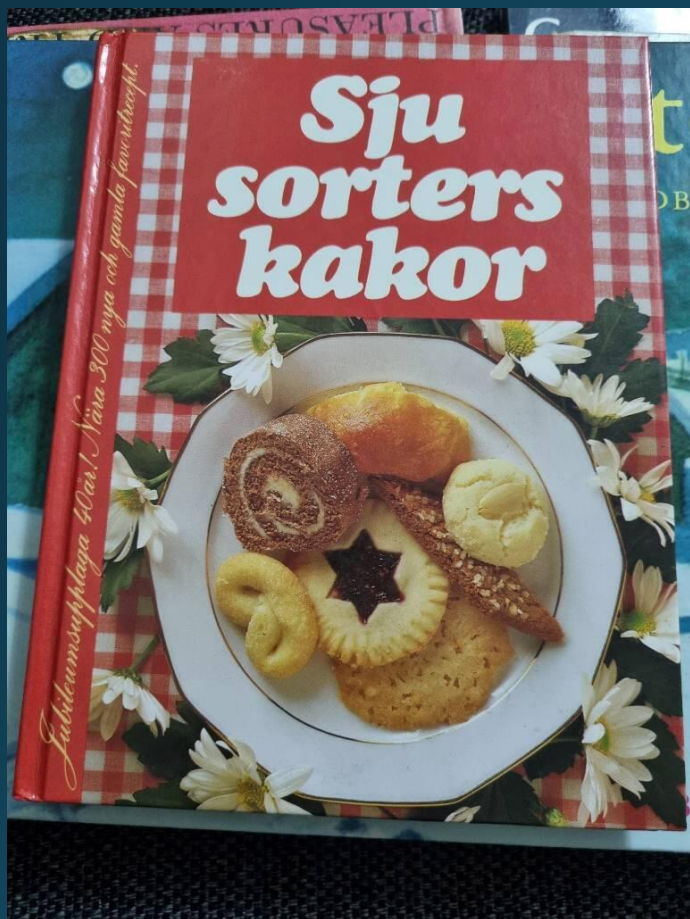
Böckerna som blev digitala - Från Cajsa Warg till recept i mobilen

"man tager, om man så hafva kan"

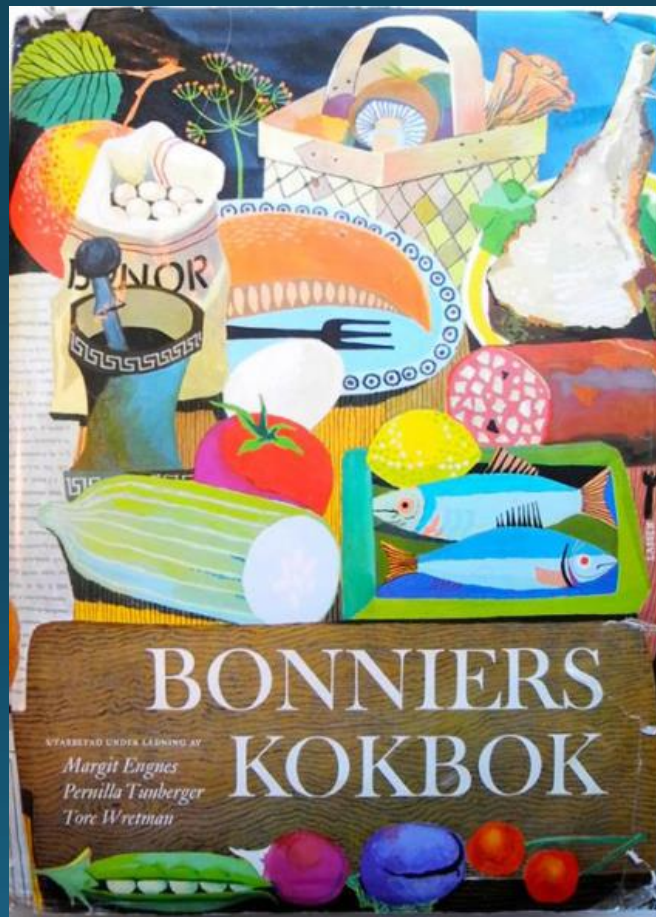

Hjelpreda i hushållningen för unga fruentimber 1755

Böckerna som blev digitala - Från Cajsa Warg till recept i mobilen

Bakboken: Sju sorters kakor
1945

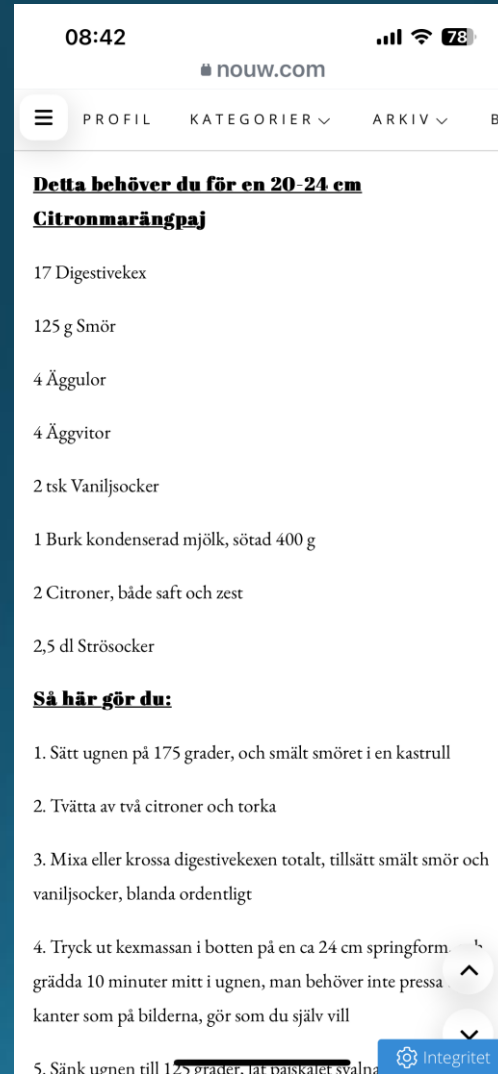
Bonniers kokbok
1960

Allt om mat
1970

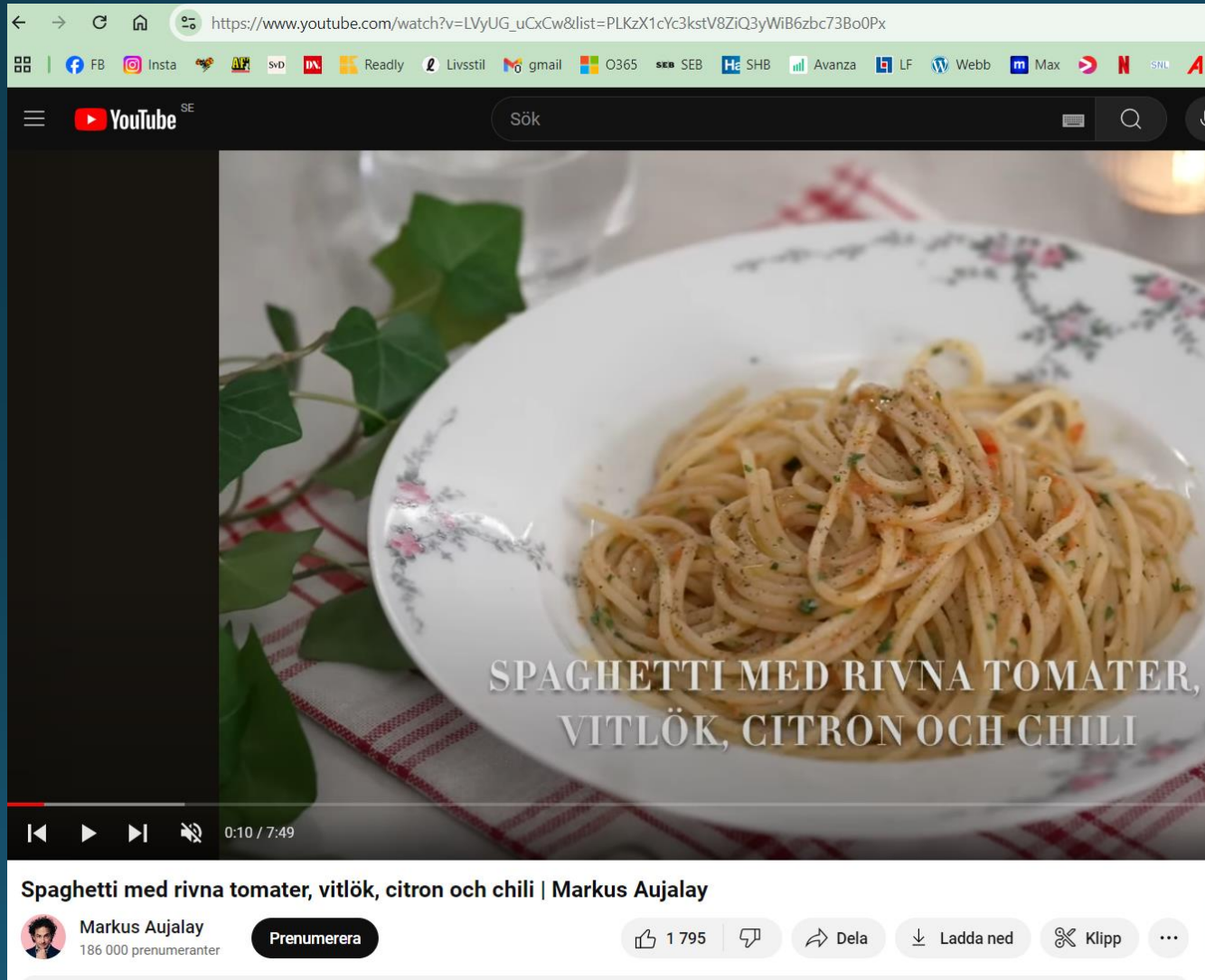
Böckerna som blev digitala

- Från Cajsa Warg till recept i mobilen

Böckerna som blev digitala

- Från Cajsa Warg till recept i mobilen

The screenshot shows a YouTube video player interface. The browser address bar at the top displays the URL: https://www.youtube.com/watch?v=LVyUG_uCxw&list=PLKzX1cYc3kstV8ZiQ3yWiB6zbc73Bo0Px. The YouTube logo and search bar are visible. The video content shows a plate of spaghetti with a tomato-based sauce, garnished with herbs. The text overlay on the video reads: "SPAGHETTI MED RIVNA TOMATER, VITLÖK, CITRON OCH CHILI". The video player controls at the bottom show a progress bar at 0:10 / 7:49. Below the video, the title "Spaghetti med rivna tomater, vitlök, citron och chili | Markus Aujalay" is displayed, along with the channel name "Markus Aujalay" and "186 000 prenumeranter". Interaction buttons for likes (1 795), comments, share, download, and clips are also visible.

[Se YouTube-klippet](#)

Musiken genom tiderna
- från stenkaka till Spotify

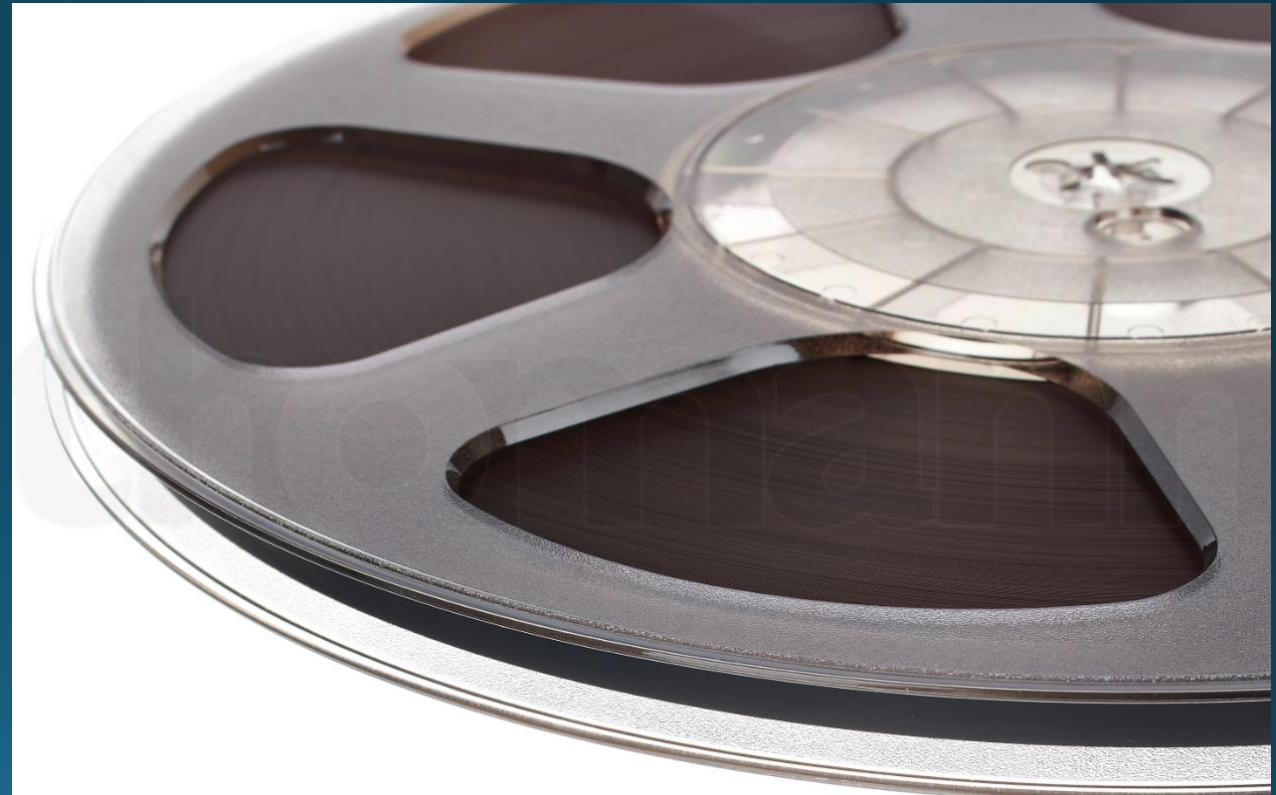

Musiken genom tiderna
- från stenkaka till Spotify

Musiken genom tiderna - från stenkaka till Spotify

Musiken genom tiderna - från stenkaka till Spotify

Musiken genom tiderna - från stenkaka till Spotify

Musiken genom tiderna - från stenkaka till Spotify

Hem

Sök

Ditt bibliotek

Spellistor Album Artister Nedl...

Albin Lee Meldau
Artist

This Is: Pavarotti
Spellista · Spotify

Offentlig spellista

This Is: Pavarotti

An introduction to Luciano Pavarotti, whose brilliant sound set the standard for operatic singing in the modern era.

Spotify · 203 234 gillar · 50 låtar, 3 h 42 min

Play, Share, Like, Download, More options

Musiken genom tiderna
- från stenkaka till Spotify

Musiken genom tiderna
- från stenkaka till Spotify

Filmens historia

[Se YouTube-klippet](#)

Filmens historia

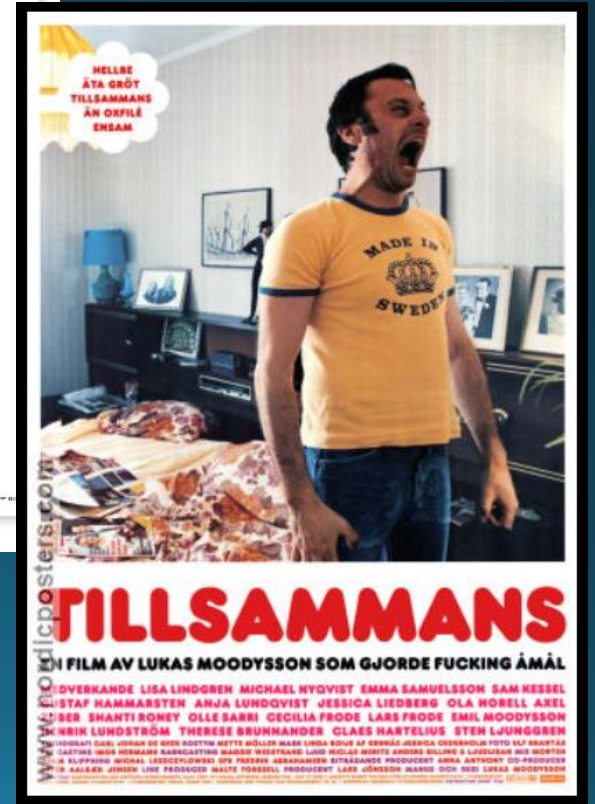
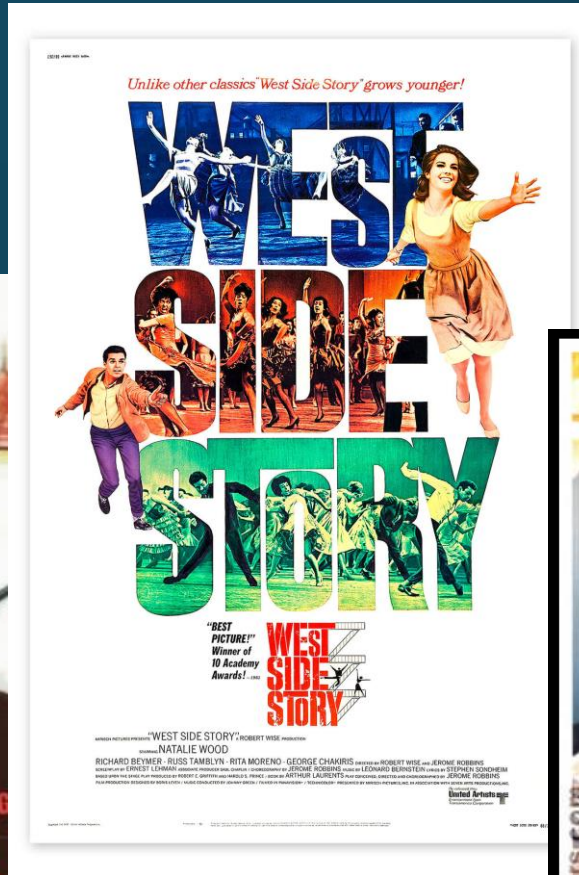
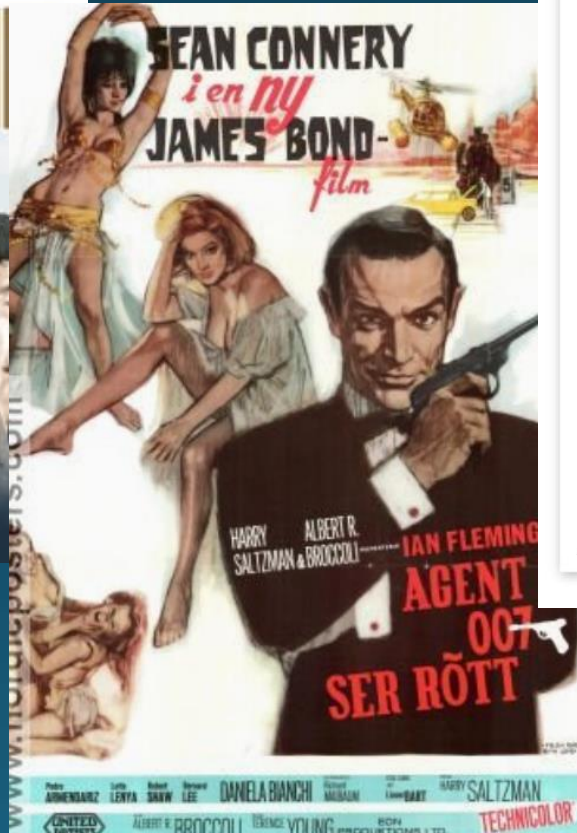

[Se journalfilmen från Sandrews](#)

Filmens historia

Filmens historia

Filmens historia

Filmens historia – nu finns bion hemma

Tunna blå linjen

SVT Play Drama 2021–nu

TUNNA BLÅ LINJEN

SUPERMISSET

21:01

FÖRSTA DEJTEN Sverige

Spader, Madame!

Dina appar

NETFLIX

DISNEY+

viaplay

svt

4

HBO max

prime video

Apple

The screenshot shows the SVT Play app interface. At the top, the title 'Tunna blå linjen' is displayed in large white text. Below it, the text 'SVT Play Drama 2021–nu' indicates the platform, genre, and release period. A row of five content cards is shown: the first is the 'Tunna blå linjen' series cover, the second is 'SUPERMISSET' featuring a woman, the third is a cycling scene with a '21:01' timer, the fourth is 'FÖRSTA DEJTEN Sverige' with a couple, and the fifth is 'Spader, Madame!'. Below this row, the text 'Dina appar' (Your apps) is visible. At the bottom, a row of app icons includes a purple play button, Netflix, Disney+, Viaplay, SVT, the number 4, HBO Max, Prime Video, and the Apple logo.

Hur har den digitaliseringen påverkat oss?

Digitaliseringen påverkar samhället på alla plan:

- På ett decennium har så gott som alla samhällsfunktioner flyttat ut på nätet – ekonomi, resor, vård, skola, arbetsliv med mera.
- Sociala medier har ersatt gamla tiders torg. Här formas våra åsikter, här knyter vi både nya kontakter och vårdar befintliga. Så kan vi bibehålla den sociala gemenskapen vilket gynnar välbefinnandet även om den fysiska kontakten inte alltid finns.
- Den som inte hänger med i den digitala utvecklingen hamnar snabbt utanför.

Vad är digital kompetens?

- Den digitala utvecklingen har blivit en del av vår vardag som förändrar våra beteenden. Därför är det viktigt att följa och försöka förstå förändringarna för att kunna dra nytta av digitaliseringens möjligheter, dvs att skaffa sig **digital kompetens**.
- Digital kompetens innebär att ha den färdighet som behövs för att använda digitala verktyg och tjänster som är viktiga i vardagen, t ex att swisha, deklarerat digitalt, kommunicera effektivt genom digitala medier och söka information på nätet.
- Två tredjedelar av Sveriges vuxna befolkning bedöms ha grundläggande digitala färdigheter. De grupper i Sverige som har lägst digital kompetens är äldre personer, personer med funktionsnedsättningar och de som är födda utanför EU.

Hur digitala är vi äldre i Sverige?

- 8 av 10 pensionärer använder internet och fler än 6 av 10 (65 procent) är där dagligen.
- 9 av 10 av pensionärerna i åldern 66–75 år använder internet och 3 av 4 är där dagligen.
- 7 av 10 av pensionärerna i åldern 76 år eller äldre använder internet och 5 av 10 är där dagligen.
- Mer än 5 av 10 av de födda på 1920- och 30-talet använder internet och 4 av 10 är där dagligen.
- 9 av 10 i befolkningen har använt sig av mobilt Bank-id vilket är en liten ökning med 4 procentenheter sedan 2021.

Källa: Internetstiftelsens rapport "Svenskarna och internet 2022"

Hur digitala är vi äldre i Sverige?

- Nära 9 av 10 använder sig av mobilt Bank-id varje vecka vilket är en ökning med 14 procentenheter sedan 2021.
- Störst ökning har skett på den dagliga användningen av mobilt Bank-id med 24 procentenheter sedan 2021 och som nu ligger på 7 av 10 i befolkningen.
- 1920-, 30- och 40-talister har dubblat sin dagliga användning av mobilt Bank-id sedan 2021.
- 7 av 10 pensionärer använder mobilt Bank-id vilken är en ökning från cirka 6 av 10 år 2021.
- Pensionärerna har dubblat sitt dagliga användande från en fjärdedel år 2021 till att hälften av dem är dagliga användare i år.

Fördelar/nackdelar med digitaliseringen?

+

- Ökad effektivitet
- Förbättrad kommunikation
- Tillgång till information
- Många valmöjligheter

-

- Kan skapa utanförskap
- Förutsätter digital kompetens
- Risk för desinformation - kräver källkritiskt tänkande
- Kräver fungerande teknik

Frågor?

Egna reflektioner?

Tack för oss!